

ΣΧΕΔΙΟ ΟΜΙΛΙΑΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ 3ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Εισαγωγή;.....

- Ίσες ευκαιρίες – Η παροχή ίσων ευκαιριών, η δημιουργία συνθηκών ίσων ευκαιριών είναι ο δρόμος για την επίτευξη και την εδραίωση της ισότητας. Είναι ο δρόμος που δίνει σε κάθε άνθρωπο την ευκαιρία να αποκτήσει και να αναπτύξει ικανότητες, να ενταχθεί στο σύνολο, να διαμορφώσει τη δική του εικόνα και θέση στην κοινωνία και ταυτόχρονα να συνδιαμορφώσει αυτήν την κοινωνία.
- Η ισότητα δεν είναι ένα «έτοιμο προϊόν» που χαρίζεται – δεν είναι παραχώρηση, δεν είναι παροχή. Είναι διαδικασία. Οργανώνεται. Κατακτάται. Ο ρόλος της πολιτείας δεν εξαντλείται σε παροχές. Ευθύνη της πολιτείας είναι η δημιουργία ευκαιριών, η διαμόρφωση συνθηκών ίσων ευκαιριών, η επανορθωτική παρέμβαση και δράση στους τομείς και στα πεδία όπου οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, οι προκαταλήψεις έχουν γεννήσει, παγιώσει συνθήκες ανισορροπίας και ανισότητας.

- Οι γυναίκες, και στη χώρα μας και αλλού, έχουν επί χρόνια υποστεί τις συνέπειες της ανισότητας, της προκατάληψης, του παρεμποδισμού, των καταναγκασμών, των διλημμάτων. Η συμμετοχή μας στην οικονομία, στην κοινωνία, στην ίδια τη ζωή προϋποθέτει τη **δυνατότητα των ελεύθερων προσωπικών επιλογών**, τη δυνατότητα να διαμορφώνουμε αυτόνομα τη ζωή μας σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας. Γνωρίζουμε ότι οι γυναίκες έχουν να αντιμετωπίσουν πολύ περισσότερα εμπόδια για να πετύχουν αυτόν τον στόχο. Συχνά η χειραφέτηση σημαίνει διπλή επιβάρυνση. Έχουν να αντιμετωπίσουν τους μικρούς και επίμονους καταναγκασμούς της καθημερινότητας που τις καθηλώνουν σε ρόλους που καταπιέζουν την δημιουργικότητά τους. Έχουν να αντιμετωπίσουν την ανασφάλεια. **Έχουν να αντιμετωπίσουν εκβιαστικά διλήμματα του τύπου: Οικογένεια ή εργασία;**

□

- Η ισότητα δεν επιτυγχάνεται εάν οι γυναίκες είναι απλά αποδέκτες κυβερνητικών πολιτικών, έστω και των ευνοϊκών. Οι γυναίκες, όπως και κάθε άνθρωπος πρέπει να έχει την -εξωτερική και εσωτερική – ελευθερία αλλά και τη δυνατότητα να διαμορφώνει με

αυτονομία, ευθύνη και αξιοπρέπεια τη ζωή τους. Θέλουμε να συνδιαμορφώνουν το γενικό συμφέρον, το παρόν και το μέλλον αυτής της χώρας, να εντάσσονται ισότιμα στην προοπτική της. Κεντρική είναι και η παρουσία των γυναικών στη δημιουργία της Ελλάδας της νέας εποχής. Η Ελλάδα της νέας εποχής είναι η Ελλάδα της **ανάπτυξης, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της απασχόλησης..** Μια Ελλάδα που διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες για όλους: στην **εκπαίδευση, στην απασχόληση, στην επιχειρηματικότητα, στην κοινωνική φροντίδα, στην αξιοπρέπεια.** Ίσες ευκαιρίες στη **συμμετοχή στα κοινά, στη δημιουργικότητα.** Ίσες ευκαιρίες στο **ευ ζην, στην ποιότητα της ζωής και του ελεύθερου χρόνου.**

- Η πολιτική μας βούληση, ο σχεδιασμός μας, η πολιτική μας υπήρξαν σαφείς και παραμένουν προτεραιότητες: η ένταξη της πολιτικής ισότητας σε όλους τους τομείς πολιτικής δράσης (gender mainstreaming). Η αναζήτησή μας δεν εξαντλείται σε φραστικά πυροτεχνήματα και σε νέους όρους. Αναζητούμε την ισορροπία μεταξύ αυτονομίας και ευθύνης, τον ισότιμο καταμερισμό ευθυνών και αποφάσεων. Ενισχύουμε με **θετικά μέτρα την**

προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών στην οικογένεια, την εργασία, την οικονομία, την κοινωνία, την πολιτική. Αποτυπώσαμε αυτήν την αντίληψή μας στο νέο Σύνταγμα : το κράτος οφείλει να μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη εις βάρος των γυναικών (116 § 2 Σ 2001)

- Η συνταγματική αναθεώρηση δεν είναι τέλος, είναι νέα αφετηρία και ταυτόχρονα ένα σταθμός σε μία πορεία χρόνων: Το σύνολο ίσως των ρυθμίσεων υπέρ των γυναικών στο χώρο της οικογένειας, της εργασίας, της κοινωνικής ασφάλισης υιοθετήθηκαν από κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ. Προχωρήσαμε σε μέτρα ενίσχυσης της οικογένειας, σε μέτρα ενίσχυσης της συμφιλίωσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής όπως τα κέντρα δημιουργικής απασχόλησης και τα ολοήμερα σχολεία. Ενισχύουμε τις γυναίκες επιχειρηματίες και οργανώνουμε την κατάρτιση των γυναικών που απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα. Διαμορφώνουμε με δυο λόγια ένα θεσμικό και κοινωνικό πλαίσιο που θα αντανάκλα τις αλλαγές που έχουν συντελεστεί και θα υποστηρίζει την **ισότητα επιλογών και ευκαιριών** για τους άνδρες και τις γυναίκες, σε ίση βάση και σε όλους τους τομείς του ιδιωτικού και του δημόσιου βίου.

- Οι γυναίκες δεν είναι παραπληρωματικό κομμάτι της κοινωνίας, της προσπάθειας, της ανάπτυξης. Είναι **το μισό** της ενέργειας, των ικανοτήτων, της δημιουργικότητας, των **στόχων και των δυνατοτήτων αυτού του τόπου.**
- Η Ελληνίδα σήμερα έχει συνείδηση της πραγματικότητας, των δυνατοτήτων και των προβλημάτων αυτής της πραγματικότητας αλλά συνάμα έχει αποκτήσει μια **νέα αυτοπεποίθηση.** Η ευελιξία, η ευρηματικότητα, η προσαρμοστικότητα, οι ικανότητες του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι σημαντική για την ανάδειξη των ανταγωνιστικών μας πλεονεκτημάτων, για τη μάχη της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν εφεδρείες ενέργειας και ταλέντου που δεν έχουν εκφραστεί μέχρι τώρα εξαιτίας διακρίσεων.
- Οι νέες τεχνολογίες και οι αλλαγές που τις συνοδεύουν στην εργασία και στην κοινωνία τροποποιούν τους παραδοσιακούς ρόλους και απελευθερώνουν νέα ενέργεια. Οι συναλλασσόμενοι και οι επικοινωνούντες μέσω του Διαδικτύου αδιαφορούν για το φύλο του αντισυμβαλλόμενου. Οι

νέες τεχνολογίες έχουν μειώσει δραματικά τον παράγοντα μυϊκή δύναμη σε σχέση με την οργάνωση και παροχή της εργασίας. Σήμερα απαιτείται ταχύτητα, ευφυΐα καθώς και επικοινωνιακές ικανότητες. Ταυτόχρονα οι δομές, οι επαγγελματικές διαδρομές και οι κοινωνικές εξασφαλίσεις αντικαθίστανται από νέα σχήματα και απασχόλησης και ευέλικτα ωράρια εργασίας. Η ίδια η φύση των ποιοτικών αλλαγών που συντελούνται σηματοδοτούν μία μετάβαση σε μία ποιοτική ανάπτυξη, συμφιλιωμένη με την οικονομική απόδοση και τις ανθρώπινες ανάγκες..

- Οι γυναίκες ταιριάζουν σε αυτό το μοντέλο ανάπτυξης. Να το διατυπώσω αντίστροφα : **Το μοντέλο ανάπτυξης που έχουμε για τη χώρα μας ταιριάζει στις γυναίκες.** Μια οικονομική ανάπτυξη που εκτείνεται σε νέους τομείς όπως οι υπηρεσίες, οι τηλεπικοινωνίες, το πολιτιστικό κεφάλαιο και ταυτόχρονα σέβεται τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, το περιβάλλον, την ίδια τη ζωή δεν εξυπηρετείται απλώς από τη συμβολή των γυναικών. Βασίζεται σε αυτές, στις ιδιαίτερες αρετές και ευαισθησίες τους. Τα στοιχεία επιβεβαιώνουν αυτήν την προσέγγιση: Από το 1985 έως σήμερα παρατηρείται ότι οι Ελληνίδες παρουσιάζουν τον μεγαλύτερο ρυθμό αύξησης σε

συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μία σταθερή μείωση της ψαλίδας στα ποσοστά απασχόλησης, καθώς τα $\frac{3}{4}$ των καθαρών εισροών στην αμειβόμενη απασχόληση προέρχεται από τις γυναίκες.

- Γνωρίζουμε ότι η αναφορά στις «ίσες ευκαιρίες» θα είναι κενό γράμμα, εάν αυτή η προσπάθεια δεν διαχυθεί σε κάθε πτυχή και έκφανση της ζωής και της καθημερινότητας. Ένας από τους βασικούς πυλώνες για την ενίσχυση της απασχόλησης στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την κοινωνική ενσωμάτωση (2001-2003) και στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την απασχόληση είναι η ενίσχυση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Με αφετηρία την ενσωμάτωση της διάστασης (της ισότητας των φύλων) σε όλες τις πολιτικές επιδιώκουμε την αντιμετώπιση της ψαλίδας μεταξύ των δύο φύλων στο χώρο της απασχόλησης. Η απασχόληση είναι κρίσιμη για τη ζωή κάθε ανθρώπου : δεν είναι μόνο όρος για την επιβίωση και την ευημερία – είναι βασικό πεδίο για την ανάπτυξη της προσωπικότητας και της δημιουργικότητας.
- Στοχεύουμε στη βελτίωση και ενίσχυση της θέσης των γυναικών και της πρόσβασής τους στην αγορά

εργασίας και σε νέα επαγγελματικά πεδία. Υποστηρίζουμε την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ενισχύουμε την επαγγελματική εξέλιξη των γυναικών με προγράμματα υποστήριξης τους στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές. Δρομολογούμε την εκπαίδευση και κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες και δεξιότητες, ώστε οι γυναίκες να συμμετέχουν με ίσους όρους στην αναδυόμενη Κοινωνία της Πληροφορίας, να μην βρεθούν ξανά στο περιθώριο, να μην βρεθούν να είναι οι «πληροφοριακά αναλφάβητοι», οι «ανειδίκευτοι εργάτες» στη νέα εποχή. Η εκπαίδευση είναι ο πρωταρχικός όρος για την άρση των εμποδίων εισόδου και παραμονής των γυναικών στην αγορά εργασίας, για την ενίσχυση της παρουσίας τους σε επαγγέλματα όπου σήμερα υποεκπροσωπούνται.

- Η ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης είναι βασικός άξονας της πολιτικής μας για την καταπολέμηση της ανεργίας. Μία από τις βασικότερες αναξιοποίητες «δεξαμενές» παραγωγικού δυναμικού είναι οι γυναίκες με παιδιά που βρίσκονται σε παραγωγικές ηλικίες. Εστιάζουμε την προσοχή μας καταρχήν στον εμπλουτισμό του δικτύου φροντίδας παιδιών, ηλικιωμένων και άλλων

εξαρτώμενων προσώπων. Προσδοκούμε ότι η εφαρμογή των ρυθμίσεων του Ν. 2874/2000 « Να βρω τον τίτλο του νόμου, θα ευνοήσουν τη μεγαλύτερη αλλά και ευέλικτη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας καθώς ενισχύεται η θέση των γυναικών που απασχολούνται με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

- Ξέρουμε ότι δεν αρκεί να εξασφαλίσουμε ίσες ευκαιρίες στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διασφαλίσουμε την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επαγγελματική ιεραρχία, στην ανάληψη θέσεων διοίκησης και ευθύνης. Ειδάλλως οι γυναίκες θα καθηλωθούν στη θέση του παρία στον κόσμο της εργασίας. Στο πλαίσιο των μέτρων του άξονα προτεραιότητας 5 του 3^{ου} ΚΠΣ προβλέπεται η παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή μέτρων έμπρακτης ισότητας των δύο φύλων, τόσο σε θέματα ανάπτυξης ικανοτήτων και προαγωγής, όσο και σε υποστηρικτικές υπηρεσίες για τις γυναίκες.
- Εδώ αναδεικνύεται και η ευθύνη των κοινωνικών εταίρων αλλά και του συνδικαλιστικού κινήματος, στο οποίο η παρουσία των γυναικών παραμένει δυστυχώς ακόμη περιθωριακή: η παροχή ίσων ευκαιριών, πέρα από τις αναγκαίες συγκεκριμένες

κυβερνητικές παρεμβάσεις, προϋποθέτει και την ενεργό συμβολή των κοινωνικών εταίρων. Η μείωση της ψαλίδας των αμοιβών, η αντιμετώπιση των διακρίσεων, η μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις ευθύνης, η αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους πρέπει να μπει στην ατζέντα των συλλογικών διαπραγματεύσεων, να ενταχθεί στις διμερείς συλλογικές συμβάσεις. Η άμβλυνση των ανισοτήτων δεν είναι ένα πεδίο ανταγωνισμού των δύο φύλων, είναι υπόθεση της κοινωνίας, όρος για την ισόρροπη ανάπτυξή της, είναι κέρδος για το σύνολο της κοινωνίας.

- Κέρδος για το σύνολο της κοινωνίας είναι η παρουσία των γυναικών σε όλα τα πεδία της οικονομικής ζωής. Προωθούμε θετικές δράσεις για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στις μικρομεσαίες αλλά και στις μεγάλες επιχειρήσεις. Συνεχίζουμε το πρόγραμμα ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας (Ε.Π. Βιομηχανίας) και μέσω της ενημέρωσης, της ενίσχυσης και της άρσης διοικητικών και άλλων εμποδίων, αποσκοπούμε στο να βοηθήσουμε τις γυναίκες να δημιουργήσουν νέες και βιώσιμες επιχειρήσεις, να αναπτύξουν ιδέες, να εκδιπλώσουν ταλέντα και ικανότητες, να

συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της οικονομίας και στη γενική ευημερία.

- Επιδιώκουμε την αξιοποίηση των δυνατοτήτων απασχόλησης στον κοινωνικό τομέα της οικονομίας με τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων και συνεταιρισμών. Η διάσταση της ισότητας των φύλων είναι επίσης παρούσα και διατρέχει την πολιτική μας για την αγροτική ανάπτυξη και την ανασυγκρότηση της υπαίθρου: στο πλαίσιο των προγραμμάτων ανάπτυξης του αγροτικού χώρου προβλέπονται και υλοποιούνται μέτρα πληροφόρησης των αγροτισσών, ανάπτυξης και ενίσχυσης αγροτουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων.
- Οι ίσες ευκαιρίες, ως στόχος και αιχμή της πολιτικής μας, έχει νόημα μόνο εάν αφορά κάθε γυναίκα αλλά ιδίως εκείνες που λόγω ειδικών κοινωνικών, οικονομικών, γεωγραφικών συνθηκών αντιμετωπίζουν πρόσθετα εμπόδια στον προσδιορισμό και κυρίως στην επίτευξη των προσωπικών τους στόχων, που βρίσκονται αποκλεισμένες και στο περιθώριο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Γυναίκες που ανήκουν σε ειδικές κοινωνικές ομάδες, όπως οι τσιγγάνες, οι μουσουλμάνες, οι μετανάστριες, οι μητέρες στις μονογονεϊκές οικογένειες υφίστανται συχνά

πολλαπλές διακρίσεις εις βάρος τους και δύσκολα μπορούν καν να αρθρώσουν έναν λόγο διαμαρτυρίας και διεκδίκησης. Η αντιμετώπιση των φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, η ένταξη στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό, η αντιμετώπιση των διακρίσεων και η προαγωγή της κοινωνικής αποδοχής είναι όροι ανάπτυξης μιας κοινωνίας συνοχής και αλληλεγγύης, με σεβασμό και όχι κύρωση της διαφορετικότητας.

- Η επιτυχία μιας πολιτικής που επιδιώκει την **ισότητα επιλογών και ευκαιριών** είναι συνυφασμένη, άρρηκτα εξαρτώμενη από τη συμφιλίωση της **οικογενειακής/προσωπικής και επαγγελματικής ζωής**. Η διασφάλιση της συμβατότητας και τη συμπληρωματικότητας της ιδιωτικής και της δημόσιας ζωής και σφαίρας για άνδρες και γυναίκες είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της σύγχρονης εποχής.
- Όπωςδήποτε το αίτημα αυτό αφορά και απευθύνεται **και στους άνδρες**, στην ευθύνη τους απέναντι στην οικογένεια ως προς τα βάρη και την κατανομή τους. Αναζητούμε μια αλλαγή κουλτούρας, μια αλλαγή των παραδοσιακών νοοτροπιών που εγκλωβίζουν γυναίκες και άνδρες σε ένα δίχτυ εξαναγκασμών και παραδοσιακών στερεοτύπων. Ταυτόχρονα όμως

γνωρίζουμε ότι οι αλλαγές νοοτροπίας και στερεοτύπων δεν επιτυγχάνονται από μόνες τους. Βρίσκονται σε σχέση αλληλεξάρτησης προς τις πραγματικές δυνατότητες που έχουν οι γυναίκες, να αποκτήσουν και να αναπτύξουν δεξιότητες, να αναζητήσουν και να αξιοποιήσουν ευκαιρίες. Αυτόν τον στόχο υπηρετεί η πολιτική μας. Ανεξάρτητα και πέρα από την ατομική ευθύνη αλλά και την ευθύνη των κοινωνικών εταίρων η Πολιτεία συμβάλλει ουσιαστικά στην εξασφάλιση των προϋποθέσεων για τον επιτυχή συνδυασμό των πολλαπλών ρόλων που αναλαμβάνουν στη εποχή μας, γυναίκες και άνδρες.

- Αποδίδουμε ιδιαίτερη σημασία στην συνεχή, τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική, βελτίωση των υποδομής φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων. Συνεχίζουμε και επεκτείνουμε τον θεσμό του ολοήμερου σχολείου. Σήμερα λειτουργούν ...νηπιαγωγεία και ...δημοτικά σχολεία με διευρυμένο ωράριο. Σε συνεργασία με τους ΟΤΑ ιδρύουμε διαρκώς νέους βρεφονηπιακούς σταθμούς και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών ενώ παράλληλα οργανώνουμε τις Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας (.....) για τη φροντίδα ηλικιωμένων και ατόμων που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν.

- Η διάσταση της ισότητας των ευκαιριών είναι σημαντική παράμετρος και στη συζήτηση για την αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος. Για να μπορέσουν οι γυναίκες να διαμορφώνουν ελεύθερα και ισότιμα την προσωπική και εργασιακή ζωή τους είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μην στερούνται ασφαλιστικά δικαιώματα λόγω της ασυνεχούς/διακεκομμένης συμμετοχής τους στην αμειβόμενη απασχόληση. Στο πλαίσιο της αναμόρφωσης του ασφαλιστικού συστήματος θα δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση στη θέσπιση, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ρυθμίσεων που θα αναγνωρίζουν πραγματικά τον ιδιαίτερο ρόλο και τα βάρη της μητέρας. Τα μέτρα εντάσσονται στον συνολικό μας σχεδιασμό για τη βελτίωση της δημογραφικής θέσης της χώρας και ταυτόχρονα στην ανατροπή της αντίληψης ότι η εργαζόμενη μητέρα δεν μπορεί να έχει τις ίδιες ευκαιρίες για επαγγελματική και εργασιακή ένταξη και ανέλιξη.

- Η επίτευξη της ισότητας ευκαιριών για τα δύο φύλα δεν είναι περιθωριακό στοιχείο της πολιτικής μας. Δεσμεύουμε και αξιοποιούμε σημαντικούς πόρους για την υλοποίηση της πολιτικής αυτής. Το 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης μας παρέχει σημαντικές δυνατότητες. Το 3^ο ΚΠΣ δεν είναι μόνο ένα απρόσωπο σύστημα, ένα άθροισμα έργων, προγραμμάτων, επιχειρησιακών σχεδίων. Είναι ένα εργαλείο για την καλύτερη σχεδίαση και επίτευξη των πολιτικών μας. Είναι ένα εργαλείο για την εδραίωση ίσων ευκαιριών, για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής: 70.432.868 € θα διατεθούν για τις θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών στις ΜΜΕ και στις μεγάλες επιχειρήσεις. 79.236.977 € για τις υποστηρικτικές δομές για παιδιά και ηλικιωμένους, 58.127.446 € για τα προγράμματα υποστήριξης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης γυναικών. Το 11,4 % των συνολικών χρηματοδοτήσεων για τις δράσεις του ΕΚΤ θα διατεθεί ειδικά για τις γυναίκες και την προώθηση του mainstreaming.
- Δεν θέλω να σας κουράσω με αριθμούς και ποσοστά, αν και το ύψος τους είναι ενδεικτικό της ιδιαίτερης βαρύτητας που αποδίδουμε στο ζήτημα

αυτό. Τα προγράμματα, οι εθνικοί και κοινοτικοί πόροι σε συνδυασμό με το Εθνικό Πρόγραμμα Δράσης για την Ισότητα (2001-2006) παρέχουν πολλές δυνατότητες. Είναι ευθύνη όλων μας, της Πολιτείας, των ενδιαμέσων φορέων και θεσμών, των κοινωνικών εταίρων και – τελευταίο αλλά όχι ύστερο! – των ίδιων των γυναικών να μετουσιώσουν τους πόρους και τα προγράμματα σε πραγματικά και ουσιαστικά ίσες ευκαιρίες για συμμετοχή όχι μόνο στην απασχόληση ή στα κοινά αλλά στην ίδια τη ζωή.